

Spor Bilimleri Fakültesindeki Öğretmen Adaylarının İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Düzeylerinin İncelenmesi¹

Muhammed Özkan TURHAN¹ Ramazan ARSLANBOĞA²

DOI: <https://doi.org/10.38021asbid.1196952>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

¹Muş Alparslan Üniversitesi,
Spor Bilimleri Fakültesi,
Muş/Türkiye

²Bingöl Üniversitesi,
Spor Bilimleri Fakültesi,
Bingöl/ Türkiye

Öz

Bu çalışmanın amacı; Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu/Spor Bilimleri Fakültesi ki öğretmen adaylarının iş bulma kaygısı ve algılanan stres düzeylerinin incelenmesidir. Araştırma grubunu Doğu Anadolu bölgesinde yer alan üniversitelerde tesadüfi örneklem yöntemi ile belirlenmiş 163'ü erkek, 242'si kadın olmak üzere toplamda 405 son sınıf beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan 'demografik bilgi formu', Cohen, Kamarck ve Mermelstein (1983) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan Eskin, Harlak, Demirkıran ve Dereboy (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan 'Algılanan Stres Ölçeği' ve Uğraş ve Aslan (2021) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan 'Spor Bilimleri Öğrencilerinin İş Bulma Kaygısı Ölçeği' kullanılmıştır. Katılımcıların iş bulma kaygısı ve algılanan stres düzeyleri; cinsiyet, aile aylık gelir, baba ve anne mesleği, kardeş sayısı, sporcu düzeyi, milli sporcu olma durumu ve mezuniyet sonrası iş bulabilme düşünceleri açısından karşılaştırılmıştır. İş bulma kaygısı ve algılanan stres düzeyi ile sporculuk düzeyi, aile aylık gelir, baba ve anne mesleği, milli sporcu olma durumu ve mezuniyet sonrası iş bulabilme düşünceleri arasında anlamlı bir fark görülmüşken ($p<0,05$), cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark görülmemiştir ($p>0,05$). Ayrıca iş bulma kaygısı ve algılanan stres düzeyi ile kardeş sayısı arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Sonuç olarak, iş bulma kaygısı arttıkça algılanan stres düzeyinin de arttığı tespit edilmiş ve bazı demografik parametrelere göre fark görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Spor Bilimleri, Öğretmen Adayları, İş bulma Kaygısı, Stres.

Sorumlu Yazar:

Muhammed Özkan
TURHAN

muhammed.turhan@alparslan.edu.tr

Investigation of Job Satisfaction Anxiety and Perceived Stress Levels of Prospective Teachers of the Faculty of Sports Sciences (A Case of East Anatolia Region)

Abstract

The aim of this study is to investigate the job satisfaction anxiety and perceived stress levels of prospective teachers of the faculty of sports sciences. The research group consists of 405 final year physical education and sports teaching students, 163 male and 242 female, determined by random sampling method at universities in the Eastern Anatolia region. The 'demographic information form' prepared by the researchers, 'Perceived Stress Scale' developed by Cohen, Kamarck and Mermelstein (1983) and adapted to Turkish by Eskin, Harlak, Demirkıran and Dereboy (2013) and 'Job Satisfaction Scale of Sports Science Students' developed by Çağraş and Aslan (2021) were used as data collection tools. Pre-service teachers' job satisfaction anxiety and perceived stress levels; gender, family monthly income, father and mother profession, number of siblings, athlete level, status of national athlete and thoughts about finding a job after graduation were compared. Finding a job with the level of anxiety and perceived stress level of sportsmanship, monthly family income, father and mother of the profession, the state of being a national athlete, and thoughts of finding a job after graduation, while revealed a significant difference between ($p<0.05$), gender, and did not show a significant difference between the number of siblings ($p>0.05$). As a result, it was found that the level of perceived stress also increased as the anxiety of finding a job increased, and a difference was observed according to some demographic parameters.

Keywords: Sports Sciences, Teacher candidates, Anxiety about Finding a Job, Stress.

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
31.10.2022

Kabul Tarihi:
04.12.2022

Online Yayın Tarihi:
28.12.2022

¹ Bu araştırma 4-6 mart 2022 tarihlerinde erzurumda düzenlenen uluslararası toplumsal araştırmalar kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Giriş

Öğrencilerin Türkiye'de bir lisans programına başlarken hissettikleri kaygı, mezun olduktan sonra başlamamakta ve lisans öğrenimi sırasında bitmemekte ve okulda okurken kaygılarını pek çok faktör etkilemektedir. Üniversite eğitimi sürecinde öğrencilerin kaygılarını etkileyen, eğitimin verildiği şehir, sosyo-ekonomik düzey ve üniversite ortamındaki ilişkilerden güvenlik sorunlarına kadar birçok faktör bulunmaktadır. Ancak bir öğrencinin yaşamının son günlerinde üniversite öğrencilerinin en büyük endişesi gelecek korkusudur ve bu nedenle "işsizlik kaygısı" olarak da bilinen işsiz kalma durumu ortaya çıkmaya başlar. Özellikle gençler ve üniversite mezunları arasındaki işsizlik bu baskıyı artırabilir (Dursun ve Aytaç, 2009). Dökmen (1989), birinci sınıfta olan öğrencilerin üniversite ve yurt hayatına uyumlarının altını çizmektedir. Öte yandan lisansüstü öğrenciler gelecekteki işleri konusunda endişeli olduklarını belirtmektedirler (Koç ve Polat, 2006). Ayrıca son zamanlarda kariyer planlaması ile ilgili hem ölçme araçları hem de araştırmalar artmaktadır (Yavuz Eroğlu ve Eroğlu, 2020; Turhan vd., 2022) Üniversitelerde geçmişten günümüze eğitim veren Spor Yüksekokulları/Fakülteleri; Spora artan ilgi (Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi, Antrenörlük, Spor Yöneticiliği, Rekreasyon ve Egzersiz ve Engelli Sporları) öğrenci sayılarında da artışa yol açmıştır. Mezun sayısı artmakta, öğrencilerin iş kaygısı gün geçtikçe daha belirgin hale gelmektedir. Bu konuda Kırımoğlu (2010), 1992 yılında üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Bölümü'ne üniversite statüsü vererek birçok fakültenin kurulmasını etkilemiştir. O zamandan beri Beden Eğitimi Bölümü'ne ek olarak Spor Yöneticiliği, Antrenörlük ve Rekreasyon gibi bir dizi yeni bilim dalları eklenmiştir. Bu sorunların başında Spor Fakültesinden veya Eğitim Fakültesi dışındaki kolejlerden mezun olanlar için işgücü sorunlarının geleceğine inanılmaktadır. Stresin üniversite öğrencilerinin hayatlarında önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir. Öğrencilerin üniversiteye ilk başladıklarında, ilk ortamlarına uyum sağlamakta, yeni arkadaşlar edinmekte ve evden uzakta yaşamaya alışmakta zorlandıkları kayda değer bir yer tutmaktadır. Üniversite hayatına alışmış öğrenciler "başarı" sorumluluklarını yerine getirmeye çalışırken; Öte yandan, lisansüstü eğitime başlayan öğrenciler, kariyerlerini planlarken belirli bir akademik baskıyla uğraşmak zorundadırlar (Doğan ve Eser,2013). Bu bağlamda çalışmamızın temel amacı, spor eğitimi veya spor bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarında mesleki kaygıyı ve bu kaygının yaşadığı stres ile ilişkisini incelemektir. Ayrıca araştırmada alt amaçlar;

-Cinsiyet Değişkeni ile İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Düzeyi alt boyutları arasında bir fark var mıdır?

-Sporculuk Düzeyi Değişkeni ile İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Düzeyi alt boyutları arasında bir fark var mıdır?

-Aile Aylık Gelir Değişkeni ile İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Düzeyi alt boyutları arasında bir fark var mıdır?

-Baba Mesleği Değişkeni ile İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Düzeyi alt boyutları arasında bir fark var mıdır?

-Anne Mesleği Değişkeni ile İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Düzeyi alt boyutları arasında bir fark var mıdır?

-Milli Sporcu Olma Durumu ile İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Düzeyi alt boyutları arasında bir fark var mıdır?

- Yaş Değişkeni ile İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Düzeyi alt boyutları arasında bir ilişki var mıdır?

-Mezuniyet Sonrası İş Bulma İnancı ile İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Düzeyi alt boyutları arasında bir fark var mıdır?

- İş Bulma Kaygısı ölçeği alt boyutları ile Algılanan Stres ölçeği alt boyutları arasında bir fark ilişkisi var mıdır? şeklindedir.

Gereç ve Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın modeli, araştırma grubu, veri toplama araçları ve veri analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Bu modelde, iki ya da daha fazla sayıdaki değişken arasındaki birlikte değişimin varlığının ve/veya derecesinin belirlenmesi amaçlanır (Fraenkel vd., 2012; Creswell ve Creswell, 2017).

Çalışma Grubu

Doğu Anadolu Bölgesinde mevcut olan üniversitelerin Spor Bilimleri Fakülteleri / Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında öğrenim gören 405 son sınıf öğrenci tarafından oluşmaktadır.

Tablo 1

Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Değişkenler	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	163	40,2
	Erkek	242	59,8
Sporculuk Düzeyi	Profesyonel	61	15,1
	Amatör	240	59,3
	Yapmıyorum	104	25,7
Aile Aylık Gelir	Düşük	113	27,9
	Orta	258	63,7
	Yüksek	34	8,4
Baba Mesleği	Esnaf	85	21,0
	Memur	85	21,0
	Özel Sektör	83	20,5

	Çalışmıyor	62	15,3
	Diğer	90	22,2
Anne Mesleği	Esnaf	18	4,4
	Memur	27	6,7
	Özel Sektör	62	15,3
	Çalışmıyor	184	45,4
Milli Sporcu Olma Durumu	Diğer	114	28,1
	Evet	41	10,1
	Hayır	364	89,9
Mezuniyet Sonrası İş Bulma İnancı	Evet	140	34,6
	Hayır	111	27,4
	Kararsızım	154	38,0

Katılımcılar cinsiyet değişkenine göre 163'ü (%40,2) kadın, 242'si (%59,8) erkek olarak dağılım göstermektedir. Katılımcılar sporculuk düzeyi değişkenine göre 61'i (%15,1) profesyonel, 240'ı (%59,3) amatör ve 104'ü (%25,7) yapmıyorum olarak dağılmaktadır. Katılımcılar aile aylık gelir durumuna göre 113'ü (%27,9) düşük, 258'i (%63,7) orta ve 34'ü (%8,4) yüksek olarak dağılmaktadır. Katılımcılar baba mesleği değişkenine göre 85'i (%21,0) esnaf, 85'i (%21,0) memur, 83'ü (%20,5) özel sektör, 62'si (%15,3) çalışmıyor ve 90'ı (%22,2) diğer olarak dağılım göstermektedir. Katılımcılar anne mesleği değişkenine göre 18'i (%4,4) esnaf, 27'si (%6,7) memur, 62'si (%15,3) özel sektör, 184'ü (%45,4) çalışmıyor ve 114'ü (%28,1) diğer olarak dağılmaktadır. Katılımcılar milli sporcu olma durumuna göre 41'i (%10,1) evet, 364'ü (%89,9) hayır olarak dağılmaktadır. Katılımcılar mezuniyet sonrası iş bulma inancı değişkenine göre 140'ı (%34,6) evet, 111'i (%27,4) hayır ve 154'ü (%38,0) kararsızım olarak dağılmaktadır.

Veri Toplama Araçları

İlk bölümde, araştırmacılar tarafından oluşturulan katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin sorular (cinsiyet, milli sporcu olma durumu, kardeş sayısı, aile aylık gelir, baba mesleği, anne mesleği, sporculuk düzeyi ve mezuniyet sonrası iş bulma inancı) yer almaktadır. İkinci bölümde, Aslan ve Uğraş (2021) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan 'Spor Bilimleri Öğrencilerinin İş bulma Kaygısı Ölçeği' kullanılmıştır. 5'li likert tipi olan ölçek tek boyut ve 8 sorudan oluşmaktadır. Maddelerin derecelendirilmesi daima doğru (5), genellikle doğru (4), ara sıra doğru (3), nadiren doğru (2) ve asla doğru değil (1) şeklindedir. Aslan ve Uğraş tarafından yapılan güvenilirlik analizleri sonucunda alfa güvenilirlik kat sayısı 0,958 olarak tespit edilmiştir. Üçüncü bölümde ise, Cohen, Kamarck ve Mermelstein (1983) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan ve Örucü ve Demir (2009) tarafından Türk kültürüne uyarlama çalışması yapılan 'Algılanan Stres Ölçeği' kullanılmıştır. 5'li likert tipi olan ölçek 'stres/rahatsızlık algısı' (1,2,3,4,5,6) ve 'yetersiz öz yeterlik algısı' (7,8,9,10) alt boyutlarından oluşmaktadır. Alpha güvenilirliğinin ise ilk boyut (6 madde) için 0.83, ikinci boyut (4 madde) için 0.71 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak yüzde, sayı, standart sapma ve ortalama uygulanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 22.0 paket programı kullanılmış olup hata payı 0.05 olarak kabul edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS paket programına aktarıldıktan sonra ilk olarak kayıp ve boş verilerin değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu aşamadan sonra uç veri değerlendirmesi Mahalanobis uzaklığı göz önünde bulundurularak yapılmıştır. Mahalanobis değerleri neticesinde ise 9 kişinin verileri analiz dışı bırakılarak kalan 405 kişinin verileri üzerinden analizler yapılmıştır. Normallik varsayımı için çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerinin -2, +7 aralığında olduğu saptanmış (Hong, Malik ve Lee, 2003) ve bu doğrultuda iki ölçekten de elde edilen verilerin normal dağıldığı varsayılmıştır. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında One Way Anova (varyans) testi kullanılmıştır. Varyans analizi sonucunda farkın kaynağını belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olan Tukey testi kullanılmıştır. Araştırmanın sürekli değişkenleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için ise pearson momentler çarpımı korelasyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın Etiği

Araştırma için Muş Alparslan Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığının 26.11.2021-30762 numaralı evrak tarih ve sayılı yazısı ile Etik Kurulundan onay alınmıştır. Ayrıca mevcut araştırma süresince “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” çerçevesinde hareket edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, çalışmadan elde edilen sonuçlar ve bu sonuçların istatistiksel analizleri aşağıdaki tablolarda sunulmaktadır.

Tablo 2

İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Ölçeğine İlişkin Minimum, Maximum, Ortalama, Standart Sapma ve Alpha Değerleri

Alt Boyutlar	N	Min.	Max.	Ort.	Ss.	Alpha
Stres/Rahatsızlık Algısı	405	10,00	48,00	18,8148	3,77692	,883
Yetersiz Öz yeterlik Algısı	405	6,00	19,00	11,0963	2,20668	,720
İş Bulma Kaygısı Ölçeği	405	8,00	40,00	30,9383	6,93739	,690

Katılımcıların ‘Stres/Rahatsızlık Algısı’ ortalaması $18,8148 \pm 3,77692$ (Min=10,00; Max=48,00), ‘Yetersiz Öz yeterlik Algısı’ ortalaması $11,0963 \pm 2,20668$ (Min=6,00; Max=19,00) ve ‘İş Bulma Kaygısı’ ortalaması $30,9383 \pm 6,93739$ (Min=8,00; Max=40,00) olarak saptanmıştır.

Cronbach's Alpha iç tutarlılık değeri 0 ile 1 arasında değer almaktadır ve değerler 1'e yaklaştıkça tutarlılık/güvenilirlik artmaktadır (Cronbach,1990).

Tablo 3

Araştırma Kapsamında Kullanılan Ölçek Alt Boyutlarına İlişkin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Ölçekler	Alt Boyutlar	Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)
ASÖ	Stres/Rahatsızlık Algısı	1,079	8,213
	Yetersiz Öz yeterlik Algısı	,101	,032
İBKÖ	İş Bulma Kaygısı	-,611	-,030

ASÖ= Algılanan Stres Ölçeği İBKÖ= İş Bulma Kaygısı Ölçeği

Araştırma kapsamında alınan ölçeklere ilişkin çarpıklık basıklık değerlerinin Hong, Malik ve Lee (2003) belirttiği -2, +7 arasında olduğu ve dağılımın normal olduğu görülmüştür.

Tablo 4

İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre t-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	p
Stres/Rahatsızlık Algısı	Erkek	163	18,48	3,55	-1,446	,14
	Kadın	242	19,04	3,91		
Yetersiz Öz yeterlik Algısı	Erkek	163	10,93	2,18	-1,273	,20
	Kadın	242	11,21	2,22		
İş Bulma Kaygısı Toplam	Erkek	163	30,96	6,80	,059	,95
	Kadın	242	30,92	7,04		

*P<0,05; N (405)

Katılımcıların Stres/Rahatsızlık Algısı (t=-1,446, p>0,05), Yetersiz Öz yeterlik Algısı (t=-1,273, p>0,05) ve İş Bulma Kaygısı Toplam (t=,059, p>0,05) puanlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 5

İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Milli Sporcu Olma Durumu Değişkenine Göre t-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	MSOD	N	\bar{X}	Ss	t	p
Stres/Rahatsızlık Algısı	Evet	41	17,51	2,78	-2,342	,02*
	Hayır	364	18,96	3,85		
Yetersiz Öz yeterlik Algısı	Evet	41	10,85	1,81	-,742	,45
	Hayır	364	11,12	2,25		
İş Bulma Kaygısı Toplam	Evet	41	27,02	7,69	-3,876	,00*
	Hayır	364	31,38	6,72		

*P<0,05; N (405) MSOD= Milli Sporcu Olma Durumu

Katılımcıların Yetersiz Öz yeterlik Algısı (t=-,742, p>0,05) puanlarında milli sporcu olma durumu değişkenine göre anlamlı bir fark görülmemişken, Stres/Rahatsızlık Algısı (t=-2,342, p<0,05) ve İş Bulma Kaygısı Toplam (t=-3,876, p<0,05) puanlarında 'hayır' yanıtı verenlerin lehine anlamlı bir fark görülmüştür.

Tablo 6

İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Alt Boyutlar (n=405)		Kariyer Farkındalığı	Mesleki Farkındalık	Kariyere Yönelik İnanç
Kardeş Sayısı	r	0,32	-0,22	,075
	p	,519	,662	,131

*P<0,05; N (405)

Katılımcıların kardeş sayısı değişkeni ile iş bulma kaygısı ve algılanan stres ölçeği alt boyut puanları arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir (p>0,05).

Tablo 7

İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Aile Aylık Gelir Değişkenine Göre ANOVA testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Aile Aylık Gelir	N	\bar{X}	Ss	df	F	p	*tukey
Stres/Rahatsızlık Algısı	Düşük	113	18,50	4,02	2	,618	,53	
	Orta	258	18,97	3,68	402			
	Yüksek	34	18,68	3,70	404			
Yetersiz Öz yeterlik Algısı	Düşük	113	10,75	2,31	2	2,576	,07	
	Orta	258	11,28	2,16	402			
	Yüksek	34	10,82	2,11	404			
İş Bulma Kaygısı Toplam	Düşük ^A	113	31,82	7,19	2	5,367	,00*	A>C B>C
	Orta ^B	258	31,01	6,61	402			
	Yüksek ^C	34	27,44	7,60	404			

*P<0,05; N (405)

Katılımcıların Stres/Rahatsızlık Algısı ($F_{(2-402)}=,618$; p>0,05) ve Yetersiz Öz yeterlik Algısı ($F_{(2-402)}=2,576$; p>0,05) puanlarında aile aylık gelir durumuna göre anlamlı bir fark görülmemişken, İş Bulma Kaygısı Toplam ($F_{(2-402)}=5,367$; p<0,05) puanlarında anlamlı bir fark görülmüştür. Farkın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için post-hoc analizlerinden ‘tukey’ testi sonucunda, aile aylık gelir durumuna ‘düşük’ ve ‘orta’ yanıtını veren katılımcıların ‘yüksek’ yanıtını veren katılımcılara oranla iş bulma kaygısı düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8

İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Baba Mesleği Değişkenine Göre ANOVA testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Baba Mesleği	N	\bar{X}	Ss	df	F	p	*tukey
Stres/Rahatsızlık Algısı	Esnaf	85	18,67	3,32	4	2,278	,06	
	Memur	85	18,33	3,89				
	Özel Sektör	83	18,77	3,30				
	Çalışmıyor	62	18,29	3,60				
	Diğer	90	19,81	4,44				
Yetersiz Öz yeterlik Algısı	Esnaf	85	11,28	2,36	4	,534	,71	
	Memur	85	10,88	2,12				
	Özel Sektör	83	11,07	2,02				
	Çalışmıyor	62	11,31	2,24				
	Diğer	90	11,00	2,29				
İş Bulma Kaygısı Toplam	Esnaf ^A	85	31,33	6,57	4	3,216	,01*	E>B
	Memur ^B	85	28,80	7,88				
	Özel Sektör ^C	83	31,46	6,67				
	Çalışmıyor ^D	62	30,61	7,35				

Diğer ^E	90	32,33	5,86
--------------------	----	-------	------

*P<0,05; N (405)

Katılımcıların Stres/Rahatsızlık Algısı ($F_{(4-400)}=2,278$; $p>0,05$) ve Yetersiz Öz yeterlik Algısı ($F_{(4-400)}=,534$; $p>0,05$) puanlarında baba mesleği değişkenine göre anlamlı bir fark görülmemişken, İş Bulma Kaygısı Toplam ($F_{(4-400)}=3,216$; $p<0,05$) puanlarında anlamlı bir fark görülmüştür. Farkın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için post-hoc analizlerinden ‘tukey’ testi sonucunda, baba mesleğine ‘diğer’ yanıtını veren katılımcıların ‘memur’ yanıtını veren katılımcılara oranla iş bulma kaygısı düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 9

İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Anne Mesleği Değişkenine Göre ANOVA testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Anne Mesleği	N	\bar{X}	Ss	df	F	p	*tukey
Stres/Rahatsızlık Algısı	Esnaf ^A	18	16,33	4,28	4	5,232	,00*	A<D A<E B<D B<E
	Memur ^B	27	16,59	3,65				
	Özel Sektör ^C	62	18,73	3,36				
	Çalışmıyor ^D	184	19,14	3,16				
	Diğer ^E	114	19,26	4,52				
Yetersiz Öz yeterlik Algısı	Esnaf	18	11,28	2,19	4	,213	,93	
	Memur	27	11,04	2,47				
	Özel Sektör	62	11,31	2,24				
	Çalışmıyor	184	11,05	2,24				
	Diğer	114	11,04	2,10				
İş Bulma Kaygısı Toplam	Esnaf ^A	18	27,67	8,30	4	2,945	,02*	B<E
	Memur ^B	27	27,70	6,79				
	Özel Sektör ^C	62	31,05	6,63				
	Çalışmıyor ^D	184	31,23	7,13				
	Diğer ^E	114	31,69	6,33				

*P<0,05; N (405)

Katılımcıların Yetersiz Öz yeterlik Algısı ($F_{(4-400)}=5,232$; $p>0,05$) puanlarında anne mesleği değişkenine göre anlamlı bir fark görülmemişken, Stres/Rahatsızlık Algısı ($F_{(4-400)}=5,232$; $p<0,05$) ve İş Bulma Kaygısı Toplam ($F_{(4-400)}=2,945$; $p<0,05$) puanlarında anlamlı bir fark görülmüştür. Farkın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için post-hoc analizlerinden ‘tukey’ testi sonucunda, anne mesleğine ‘diğer’ ve ‘çalışmıyor’ yanıtını verenlerin ‘esnaf’ yanıtını verenlere oranla, ‘diğer’ ve ‘çalışmıyor’ yanıtını verenlerin ‘memur’ yanıtını verenlere oranla Stres/Rahatsızlık Algısının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ‘diğer’ yanıtını verenlerin ‘memur’ yanıtını verenlere oranla iş bulma kaygısı toplam puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 10

İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Sporculuk Düzeyi Değişkenine Göre ANOVA testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Sporculuk Düzeyi	N	\bar{X}	Ss	df	F	p	*tukey
Stres/Rahatsızlık Algısı	Profesyonel ^A	61	17,79	3,48	2	3,586	,02*	A<B
	Amatör ^B	240	19,18	3,71	402			
	Yapmıyorum ^C	104	18,59	3,99	404			
Yetersiz Öz yeterlik Algısı	Profesyonel	61	10,90	2,15	2	,496	,61	
	Amatör	240	11,08	2,21	402			
	Yapmıyorum	104	11,25	2,25	404			
İş Bulma Kaygısı Toplam	Profesyonel	61	30,36	6,23	2	,259	,77	
	Amatör	240	31,00	7,24	402			
	Yapmıyorum	104	31,13	6,66	404			

*P<0,05; N (405)

Katılımcıların Yetersiz Öz yeterlik Algısı ($F_{(2-402)}=3,586$; $p>0,05$) ve İş Bulma Kaygısı Toplam ($F_{(2-402)}=,259$; $p>0,05$) puanlarında sporculuk düzeyine göre anlamlı bir fark görülmemişken, Stres/Rahatsızlık Algısı ($F_{(2-402)}=3,586$; $p<0,05$) puanlarında anlamlı bir fark görülmüştür. Farkın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için post-hoc analizlerinden ‘tukey’ testi sonucunda, Amatör düzeyde sporcuların, profesyonel düzeyde sporculara oranla stres/rahatsızlık algı düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 11

İş Bulma Kaygısı ve Algılanan Stres Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Mezuniyet Sonrası İş Bulma İnancı Değişkenine Göre ANOVA testi Sonuçları

Alt Boyutlar	MSİBİ	N	\bar{X}	Ss	df	F	p	*tukey
Stres/Rahatsızlık Algısı	Evet		18,74	4,30	2	,678	,50	
	Hayır		19,16	3,69	402			
	Kararsızım		18,63	3,31	404			
Yetersiz Öz yeterlik Algısı	Evet		11,36	2,22	2	2,712	,06	
	Hayır		10,71	2,25	402			
	Kararsızım		11,14	2,14	404			
İş Bulma Kaygısı Toplam	Evet ^A		27,84	7,16	2	27,866	,00*	A<B A<C B>C
	Hayır ^B		33,85	6,55	402			
	Kararsızım ^C		31,66	5,85	404			

*P<0,05; N (405) MSİBİ= Mezuniyet Sonrası İş Bulma İnancı

Katılımcıların Stres/Rahatsızlık Algısı ($F_{(2-402)}=,678$; $p>0,05$) ve Yetersiz Öz yeterlik Algısı ($F_{(2-402)}=2,712$; $p>0,05$) puanlarında mezuniyet sonrası iş bulma inancı değişkenine göre anlamlı bir fark görülmemişken, İş Bulma Kaygısı Toplam ($F_{(4-402)}=27,866$; $p<0,05$) puanlarında anlamlı bir fark görülmüştür. Farkın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için post-hoc analizlerinden ‘tukey’ testi sonucunda, mezuniyet sonrası iş bulma inancı sorusuna ‘hayır’ ve ‘kararsızım’ yanıtını verenlerin ‘evet’ yanıtını verenlere oranla, ‘hayır’ yanıtını verenlerin ‘kararsızım’ yanıtını verenlere oranla iş bulma kaygısı düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 12

Katılımcıların İş Bulma Kaygısı ile Algılanan Stres Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Testi Sonuçları

Alt Boyutlar (n=405)	Stres/Rahatsızlık Algısı	Yetersiz Öz yeterlik Algısı
İş Bulma Kaygısı Toplam	r	,179**
	p	,000

**P<0,05; N (405)

Tablo.12 incelendiğinde iş bulma kaygısı ile algılanan stres ölçeği alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan pearson korelasyon testi sonucunda, iş bulma kaygısı toplam ve stres/rahatsızlık algısı alt boyutu ($r=,179$; $p<0,05$) arasında, düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuçlara bakıldığında stres/rahatsızlık algısının arttıkça iş bulma kaygısının artacağı şeklinde yorumlanabilir. İş bulma kaygısı toplam ve yetersiz öz yeterlik algısı alt boyutu ($r=-,202$; $p<0,05$) arasında, düşük düzeyde negatif yönlü ilişki tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuçlara bakıldığında yetersiz öz yeterlik arttıkça iş bulma kaygısının azalacağı şeklinde yorumlanabilir.

Tartışma ve Sonuç, Öneriler

Bu çalışmanın amacı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu/Spor Bilimleri Fakültesi öğretmen adaylarının iş bulma kaygısı ve algılanan stres düzeylerini arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu/Spor Bilimleri Fakültesi öğretmen adaylarının iş bulma kaygısı ve algılanan stres düzeylerini arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bulgular ışığında şu sonuçlara ulaşılmıştır. Katılımcılar cinsiyet değişkenine göre 163'ü (%40,2) kadın, 242'si (%59,8) erkek olarak dağılım göstermektedir. Katılımcılar sporculuk düzeyi değişkenine göre 61'i (%15,1) profesyonel, 240'ı (%59,3) amatör ve 104'ü (%25,7) yapmıyorum olarak dağılmaktadır. Katılımcılar aile aylık gelir durumuna göre 113'ü (%27,9) düşük, 258'i (%63,7) orta ve 34'ü (%8,4) yüksek olarak dağılmaktadır. Katılımcılar baba mesleği değişkenine göre 85'i (%21,0) esnaf, 85'i (%21,0) memur, 83'ü (%20,5) özel sektör, 62'si (%15,3) çalışmıyor ve 90'ı (%22,2) diğer olarak dağılım göstermektedir. Katılımcılar anne mesleği değişkenine göre 18'i (%4,4) esnaf, 27'si (%6,7) memur, 62'si (%15,3) özel sektör, 184'ü (%45,4) çalışmıyor ve 114'ü (%28,1) diğer olarak dağılmaktadır. Katılımcılar milli sporcu olma durumuna göre 41'i (%10,1) evet, 364'ü (%89,9) hayır olarak dağılmaktadır. Katılımcılar mezuniyet sonrası iş bulma inancı değişkenine göre 140'ı (%34,6) evet, 111'i (%27,4) hayır ve 154'ü (%38,0) kararsızım olarak dağıldığı belirlenmiştir (Bkz. Tablo 1). Erkeklerin fazla oranda oluşunun sebebi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu/Spor Bilimleri Fakültesi'nde okuyan erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu/Spor Bilimleri Fakültesi'nde okumayı daha çok tercih ettiğinden kaynaklanabileceği düşünülmüştür. Öncelikle, algılanan stres ve iş bulma kaygısı ile ilgili bu konularda yapılan çalışmalar ayrıntılı biçimde incelenmiştir. Katılımcıların stres/rahatsızlık algısı, yetersiz öz yeterlik algısı ve iş bulma kaygısı toplam puanlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunamamıştır (Bkz. Tablo 4). Dursun ve Aytaç'ın (2009) katılımcıların kaygı

düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını bakıldığında, kız öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygı puanları erkek öğrencilerden yüksek olduğu ve istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunduğu ortaya çıkmıştır. Bununda bizim yaptığımız çalışmayla çeliştiği görülmektedir. Ayrıca bu alanda yapılan çalışmalardan bazılarının da cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmediği görülmüştür (Üngören, 2007; Tümerdem, 2007; Kuyulu vd, 2021), yapılan bu çalışmalarında bizim çalışmayla örtüştüğünü söyleyebiliriz. Ulaşılan bu sonuçlar neticesinde son zamanlarda erkek ve kadınların iş hayatında aynı derecede yer edinmelerinin stres ve iş kaygısını aynı derece yaşadığını da söyleyebiliriz. Katılımcıların yetersiz öz yeterlik algısı puanlarında milli sporcu olma durumu değişkenine göre anlamlı bir fark görülmemişken, stres/rahatsızlık algısı ve iş bulma kaygısı toplam puanlarında ‘hayır’ yanıtı verenlerin lehine anlamlı bir fark görülmüştür. (Bkz. Tablo 5). Aloğlu'nun (2020) yaptığı çalışmada milli sporcularda tahsil şartı aranmaması, ilgili branşta milli sporcu olmak işsizlik kaygı düzeylerinin diğer daha düşük olduğu görülmüştür. Öğrencilerde kaygı stres düzeyleri milli olmayan öğrencilere göre daha düşük olduğunu söyleyebiliriz. Bununla bu sonucunda bizim çalışmayı destekler niteliği görülmektedir. Katılımcıların kardeş sayısı değişkeni ile iş bulma kaygısı ve algılanan stres ölçeği alt boyut puanları arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir (Bkz. Tablo 6). Akgün vd. (2007) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin sahip oldukları kardeş sayılarının kaygı düzeylerinde anlamlı farklılığın görülmediği ve bu durumun üniversite okuyan öğrencilerin geleceğe ilişkin kaygılarında kardeş sayısının az olmasını veya çok olmasını sorun etmediklerini düşündürmektedir. Yapılan bu çalışmanın bizim çalışmayla benzerlik gösterdiğini söyleyebiliriz. Ayrıca Bu coğrafyada yaşayan insanların aile nüfusları fazla olduğu bilinmektedir. Aile gelir düzeyinin düşük olduğu genel bir yargıdır. Tam bu noktada öğrencilerin bakmakla yükümlü olduğu kişiler artmakta ve farkındalık veya olgunluk düzeylerinin de bununla doğru orantılı olarak arttığı düşünülmektedir. Katılımcıların stres/rahatsızlık algısı ve yetersiz öz yeterlik algısı puanlarında aile aylık gelir durumuna göre anlamlı bir fark görülmemişken, İş Bulma Kaygısı puanlarında anlamlı bir fark görülmüştür (Bkz. Tablo 7). Koçak (2019) yaptığı çalışmanın sonuçları incelendiğinde aile gelir durumu yüksek olan ile aile gelir durumu düşük olan öğrencilerin ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Ulaşılan bu sonuçlarında bizim çalışmayla çeliştiği görülmektedir. Bunun yanında Yumuşaker ve Kılılı (2021) çalışmasında aile gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin, düşük gelir düzeyindeki öğrencilere göre daha az kaygıya sahip olduğu görülmüş ve çıkan bu sonucunda bizim çalışmayı destekler nitelikte olduğunu söyleyebiliriz. Çıkan bu sonuçlara göre gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin düşük gelir düzeyli öğrencilere göre yaşam kalitelerinin daha iyi olduğu söylenebilir. Katılımcıların stres/rahatsızlık algısı ve yetersiz öz yeterlik algısı puanlarında baba mesleği değişkenine göre anlamlı bir fark görülmemişken, iş bulma kaygısı toplam puanlarında anlamlı bir fark görülmüştür (Bkz. Tablo 8). Ağaçdiken vd. (2016) farklı değişkenler ile babanın mesleği değişkeni ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı kaydedilmiş,

bulunan bu sonucunda bizim çalışmayı desteklediği görülmüştür. Aloğlu (2020) Öğrencilerin işsizlik kaygı düzeyi, babasının çalıştığı iş sektörüne göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark çıkmamış ve ulaşılan bu sonuçlarında iş bulma kaygısı değişkenine göre bizim çalışmanın sonuçlarıyla çeliştiği görülmüştür. Bunun yanında Tayfun vd. (2016) yaptığı çalışmanın sonuçlarında iş bulma kaygısı anlamlı farklılık ortaya çıkmış, çıkan bu sonucunda iş bulma kaygısı değişkenine göre bizim çalışmayla örtüştüğü görülmüştür. Ulaşılan bu sonuçlar neticesinde baba mesleğinin öğrenciler üzerinde gelecekteki iş kaygısına etki ettiği ve bunun sonucunda öğrencinin gelecek kaygısı yaşayacağı düşünülebilir. Katılımcıların yetersiz öz yeterlik algısı puanlarında anne mesleği değişkenine göre anlamlı bir fark görülmemişken, stres/rahatsızlık algısı ve iş bulma kaygısı puanlarında anlamlı bir fark görülmüştür (Bkz. Tablo 9). Ağaçdiken vd. (2016) yaptığı çalışmada yaş, yaşanılan bölge, annenin mesleği, babanın mesleği, barınılan yer, aylık gelir özelliklerinin ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunamamıştır. Bu coğrafya insanların kültürel olarak kadının çalışmaması gerektiğine inanmaktadırlar. Bu doğrultuda annenin çalışmaması ve aile aylık gelirinin düşük olması öğrencilerin hem stres hem de iş bulma kaygılarını tetiklediği düşünülmektedir. Aile aylık gelirine göre iş bulma kaygısında fark çıkması bu sonucu destekler niteliktedir. Katılımcıların yetersiz öz yeterlik algısı ve iş bulma kaygısı toplam puanlarında sporculuk düzeyine göre anlamlı bir fark görülmemişken, stres/rahatsızlık algısı puanlarında anlamlı bir fark görülmüştür (Bkz. Tablo 10). Hefferon ve Boniwell (2011); spor alanında atletlerin ve koçların akış durumlarında zirve performanslarının ve becerilerinin edinilmesinin gerçekleştirildiğini belirttiklerini, oyun ve aktivitelerde akış durumunda olanların pozitif duygularının arttığı sonucuna varıldığını, iş yaşamında akış sayesinde daha fazla işe bağlanmanın gerçekleşmiş olduğunu ve bireylerin liderlik özelliklerinde artış görüldüğünü ve yapılan çalışmada anlamlı farklılığın görüldüğü ifade etmişlerdir. Yapılan bu çalışmanın sonuçları iş bulma kaygısı değişkenine göre bizim çalışmayla çelişirken, stres/rahatsızlık değişkeni bakımından bizim çalışmayla örtüşmektedir. Amatör sporcu ücretlerinin yetersiz olması, kulüp yönetiminin galibiyet için yoğun baskısı, taraftar baskısı vb. etkiler stres düzeyini arttırdığı düşünülmektedir. Katılımcıların stres/rahatsızlık algısı ve yetersiz öz yeterlik algısı puanlarında mezuniyet sonrası iş bulma inancı değişkenine göre anlamlı bir fark görülmemişken, iş bulma kaygısı toplam puanlarında anlamlı bir fark görülmüştür (Bkz. Tablo 11). Aloğlu (2020) çalışmasında; katılımcıların mezuniyetten ne kadar süre sonra iş bulabileceklerini belirttikleri süreler ile alt boyutlardan topladıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre stres boyutla bizim çalışmamızla benzerlik gösterirken, değişkenlerle ilgili bizim çalışmayla çelişmektedir. Öğrencilerde mezuniyet ya iş ya da işsizlik anlamına geleceği için mezun olduktan sonra ne yapacağı bilmeyen öğrencilerde stres ve kaygı durumu daha çok yaşanırken, mezuniyet sonra yapacağı işi bilen ve kendine güvenen öğrencilerde stres ve kaygı durumunun daha az yaşanacağı söylenebilir. Tablo.12 incelendiğinde iş bulma kaygısı ile algılanan

stres ölçeği alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan pearson korelasyon testi sonucunda, iş bulma kaygısı toplam ve stres/rahatsızlık algısı alt boyutu arasında, düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki tespit edilmiştir (Bkz. Tablo 12). Elde edilen bu sonuçlara bakıldığında stres/rahatsızlık algısının arttıkça iş bulma kaygısının artacağı şeklinde yorumlanabilir. İş bulma kaygısı toplam ve yetersiz öz yeterlik algısı alt boyutu arasında, düşük düzeyde negatif yönlü ilişki tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuçlara bakıldığında yetersiz öz yeterlik arttıkça iş bulma kaygısının azalacağı şeklinde yorumlanabilir. Dursun ve Aytaç (2009) yaptığı çalışmanın sonucunda iş bulma endişesi olanların hem durumluk hem de sürekli kaygı düzeyleri iş bulma endişesi olmayanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bunun yanında Doğan ve Çoban'ın (2009) eğitim fakültesi öğrencileri üzerinde yapmış oldukları çalışmada da, iş bulma konusunda karamsar olanların daha fazla kaygı yaşadıkları tespit edilmiştir. Elde edilen bu çalışmaların sonuçlarının da bizim çalışmamızı destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Katılımcıların iş bulma kaygısı arttıkça algılanan stres düzeylerinin de artacağı ayrıca sözü edilen bağımlı değişkenlerin demografik farklılıklara göre değişmekte olduğu sonucuna varılabilir. Nitekim işsiz kalma yaşadığımız çağda ve toplum da her vatandaş için büyük bir sorun haline gelmiştir. Bunun ile birlikte üniversiteli işsizlerinde son zamanlarda çoğalmasının en büyük nedenleri üniversiteye giriş de taban puanların düşürülmesiyle nitelikli öğretmen adayının azalması ve çok az sayıda yapılan öğretmen ataması olarak görülebilir. Öğrencilerde yaşanacak olan kaygı ve stres durumlarının daha az yaşanması adına, öğrencinin okuyacağı bölümle ilgili gelecekteki iş imkânlarının nasıl olacağı ile alakalı çok iyi bir araştırma yapıp sonrasında bölüm tercihi yapmaları ve bunun yanında ilgili bakanlığın ve kurumların hem öğrenci alımındaki taban puanlarının hem de öğretmen atamasındaki sayılarda bir iyileştirme yapmaları öğrencilerde yaşanacak kaygı ve stres durumlarının daha az ortaya çıkacağı söylenebilir.

Öneriler

Öğrencilere bölümleri ile ilgili istihdam olanakları hakkında bilgi verilmesi,

Üniversiteye yeni başlayan öğrencilere kariyer planlama dersi verilmesi,

Üniversitelerde kariyer planlama merkezlerinin kurulması önerilebilir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirme kurulu: Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Etik değerlendirme belgesinin tarihi: 25.11.2021

Etik değerlendirme belgesinin sayı numarası: 30762

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın özet, yöntem ve bulgular kısmıyla ilgili süreçler birinci yazar; giriş, tartışma ve sonuç ile ilgili süreçler ikinci yazar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çatışma Beyanı

Yazarın/yazarların araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Ağaçdiken, S., Boğa, N. M., ve Özdelikara, A. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitimine yönelik yaşadıkları stres düzeyinin belirlenmesi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 25-41.
- Akgün, A., Gönen, S., ve Aydın, M. (2007). İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 283-299.
- Aslan, M., ve Uğraş, S. (2021). Validity and reliability study of the sports sciences students job finding anxiety scale. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6(13), 1143-1170. DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.366>
- Cohen, S., Kamarck, T., & Mermelstein, R. (1983). A Global measure of perceived stress. *Journal of Health and Social Behavior*, 24(4), 385-396.
- Creswell, J. W., ve Creswell J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. Harper & Row.
- Doğan, B., ve Eser, M. (2013). Üniversite öğrencilerinin stresle başa çıkma yöntemleri: Nazilli MYO örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 3(4), 29-39.
- Doğan, T., ve Çoban, A. E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 34(153).
- Dökmen, Ü., (1989). *Ana-Baba gençleri ne ölçüde tanıyor?* Üniversite Gençliğinde Uyum Sorunları Sempozyumu. Bilkent Üniversitesi, Psikolojik Danışma ve Araştırma Merkezi, Ankara.
- Dursun, S., ve Aytaç, S.S. (2009). Üniversite öğrencileri arasında işsizlik kaygısı. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(1), 71-81.
- Eskin, M., Harlak, H., Demirkıran, F., ve Dereboy, Ç. (2013). Algılanan stres ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: güvenilirlik ve geçerlik analizi [The Adaptation Of The Perceived Stress Scale Into Turkish: A Reliability And Validity Analysis]. *New/Yeni Symposium Journal*, 51(3), 132-140.
- Fraenkel, J. R., N. E. Wallen ve H. H. Hyun (2012). *How to Design and Evaluate Research in Education* (8. bs.). New York: McGraw-Hill.
- Hefferon, K., ve Boniwell, I. (2011). *Positive psychology: Theory, research and applications*. McGraw-Hill Education (UK).
- Hong, S., Malik, M. L., ve Lee, M. K. (2003). Testing Configural, Metric, Scalar, and Latent Mean Invariance Across Genders in Sociotropy and Autonomy Using A Non-Western Sample. *Educational and Psychological Measurement*, 63(4), 636-654.
- Kıllı, M., ve Yumuşaker, M. C. (2021). Muhasebe eğitimi alan önlisans öğrencilerinin muhasebe derslerine yönelik tutumlarının ve iş bulma kaygılarının incelenmesi: muhasebe ve vergi uygulamaları programı öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Fiscaoeconomia*, 5(2), 722-755. Doi: 10.25295/fsecon.876613
- Kırmoğlu, H. (2010). Türkiye'deki Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu son sınıf öğrencilerinin istihdam sorunu açısından umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(1), 37-46.
- Koç, M., ve Polat, Ü. (2006). Üniversite öğrencilerinin ruh sağlığı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 3(2), 1-22.

- Koçak, M. (2019). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin yaşam kaliteleri ile stres düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bozok Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Yozgat.
- Kuyulu, İ., Beltekin, E., ve Yıldırım A.G. (2021) Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin iş bulma kaygısı ile akademik erteleme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Bingöl Üniversitesi Örneği). *Sporda Bilim -5* (ss. 87-97). Serüven Yayınevi, İzmir.
- Örücü, M. Ç., ve Demir, A. (2009). Psychometric evaluation of perceived stress scale for turkish university students. *Stress and Health: Journal of the International Society for the Investigation of Stress*, 25(1), 103-109. DOI: 10.1002/smi.1218
- Tayfun, A. N. T., ve Korkmaz, A. (2016). Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı: süleyman demirel üniversitesi öğrencileri üzerinde bir araştırma (The Unemployment Anxiety Of University Students: A Research On Süleyman Demirel University Students). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(17), 534-558. DOI: 10.20875/sb.91461
- Turhan, M.Ö., Erman, M.Y., Eyyüp, E., Koç, H. (2022). Spor Bilimlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Kariyer Planlamalarının Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. İçinde İlkım M. (Ed.), *Sporda Güncel Araştırmalar* (1. Baskı., 37-52), Gece Kitaplığı. ISBN:978-625-430-039-4.
- Tümerdem, R. (2007). Dicle üniversitesi eğitim fakültesi ve fen-edebiyat fakültesi kimya son sınıf öğrencilerinin kaygılarını etkileyen etmenler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 32-45.
- Üngüren, E. (2007). *Lise ve üniversitelerde turizm eğitimi alan öğrencilerin umutsuzluk ve kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi: Antalya'da bir uygulama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Ana Bilim Dalı, Antalya.
- Yavuz Eroğlu, S., Eroğlu, E. (2020), Career Planning Scale of Students studied in sports Ssciencs (CPS): Validity and reliability Study, *International Journal of Progressive Education*. 16 (3), 123-131.

Bu eser [Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.